

endnu staaer tilbage for at naae det Maal, hvorpaa vi i Aarhundreder have arbejdet, er at fjerne en Form, som hidtil aldrig er bleven benyttet, men som nu kommer frem og giver Anledning til en heel ny Jurisprudents, der vil flyde Opnaaelsen af Maalet ud i en meget fjern Fremtid. Derfor have vi foreslaaet, hellere end at indlade sig paa den af den høitærede Indenrigsminister anviste og af Udvalget videre udviklede Form for den her omhandlede Brugsoverdragelse, som naturligtvis ikke vil blive staaende derved — ligesom Fæstelovgivningen hidtil idelig har paafaldt nye Underjøgelse fra Lovgivningsmagtens og Administrationens Side, saaledes vil ogsaa dette Forhold gjøre det — derfor have vi foreslaaet, siger jeg, hellere at lade hele denne Bei ligge. Lad os gaae den naturlige Gang, idet vi holde os til enten Livsfæste eller Overgang til fri Selveiendom; thi det vil være det sikreste Middel til i en Tid, som er overfluelig, at komme til fuld Selveiendom og saaledes til Betingelsen for det, som efter min Mening er den ønskelige Tilstand, nemlig fuld Frihed. Det er derfor, at Udvalgets Fleertal foreslaaer at ophæve Bestemmelsen i § 11 i Forordningen 1792 om Forpagtninger paa 50 Aar; lad den gaae ud af Lovgivningen, hvor den hidtil har staaet orkesløs, og hvor den nu truer med at forvirre og forrykke den rolige og sikre Udvikling af denne Sag, som allerede er kommen saavidt, at der ikke hører andet end Taalmodighed og Consequents til at føre den igjennem.

Indenrigsministeren: Jeg kan være enig med den ærede Landsthingsmand, som nu havde Ordet, i, at det Maal, som vi bør stræbe hen til her i Landet, er at faae Jorden frigjort for de Baand, der nu hvile paa den. Dette er en Anskuelse, som jeg allerede tillod mig at udtale ifjor i dette Thing som Landsthingsmand, og det er en Anskuelse, som jeg ganske vedkender mig paa den Plads, hvorpaa jeg for Diebliffet har den Ære at staae. Det er et Formaal, som jeg troer, at vi Alle bør stræbe efter at opnaae, uden at jeg dog dermed vil sige, at vi skulle stræbe efter at naae det i den Udstrækning, som den

ærede Landsthingsmand antydede. Han sagde, at vi skulde søge at gjøre Jorden ligesaa fri, som Borgerne i Landet ere det. Men man maa dog lægge Mærke til, at den borgerlige Frihed jo har sine Indskrænkninger, og Jordens Frihed maa, troer jeg, ligeledes have sine Indskrænkninger. Bortset fra de Indskrænkninger, som Staten nødvendigvis maa kræve i denne Frihed, anseer jeg det imidlertid altsaa for ønskeligt og rigtigt at stræbe efter samme. Derimod kan jeg ikke være enig med den ærede Landsthingsmand i det Middel, ved Hjælp af hvilket han vil naae det nævnte Maal. Udvalgets Fleertal udtaler i Betænkningen, at ved at lade § 11 i Forordningen af 15de Juni 1792 aldeles udgaae, vil man paa allerbedste Maade virke for Fæstegodsets hurtige Overgang til Selveiendom. Jeg troer ikke, at man skal benytte dette Middel, og det har heller ikke været Regjeringens Tanke ved at indbringe det foreliggende Lovforslag. Hvad Regjeringen har tilfattet med samme, er overhovedet ikke en Forandring i den bestaaende Fæstelovgivning, men at søge at forhindre en urigtig Brug af Bestemmelserne i Forordningen af 1792 og derved at virke for den rette Opretholdelse af disse. Der er ved den nævnte Forordning givet Jorddrotterne — eller Godseierne, hvad man nu vil kalde dem — en Ret til at overdrage deres Fæstegods i 50-aarig Forpagtning, og jeg finder ikke, at der er nogensomhelst Anledning nu for Diebliffet til at berøve dem denne Ret. Man har ved Forordningen af 15de Juni 1792 ikke alene, troer jeg, tilfattet at give Godseierne en vis Ret, men man har tillige derved tilfattet at lade en vis Ret og visse Fordele tilflyde Fæsterne. Brugscontracter paa 50 Aar anseer jeg nemlig for ligesaa fordeeltigt for Fæsterne som, ja, jeg troer endogsa fordeeltigt end Fæstecontracter. Men hvorfor vil man da nu søge at faae Bestemmelserne derom satte ud af Forordningen af 1792? Det er virkelig meget lidet opmunrende for Regjeringen til at søge at imødekomme de Vnser, der være sig i Rigsdagen, og som der give sig tilkende ved Lovforslag, der blive indbragte ved det private Initiativ, naar man gaar frem imod Regjeringens som Følge deraf frem-